

Bøvling Friskole

Fagplan for kristendom

(Faget er obligatorisk)

Formål

Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er at styrke elevernes forståelse af kristendommen som grundlæggende for vor livsanskuelse vor kultur- og samfundsopfattelse. Samtidig er livsoplysning parallelt med vidensindlæring et centralt sigte for undervisningen. Formålet udfoldes ved, at eleverne tilegner sig indsigt i, i hvor høj grad den religiøse dimension har betydning for menneskets vurdering af sig selv, og for dets holdninger til andre mennesker og til naturen.

Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som den fremtræder i nutidig og historisk sammenhæng.

Eleverne skal opnå kendskab til de bibelske fortællinger.

Eleverne skal igennem en oplevelsesbetonet undervisning tilegne sig forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i Danmark i særdeleshed og i vor kulturkreds i almindelighed.

Derudover indgår der specielt i 6.kl. en orientering om ikke-kristne religioner og andre livsanskuelser og religioner, så eleverne får en forståelse af, at der iblandt os er en mangfoldighed af religioner, livsformer og holdninger.

Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling i forhold til sig selv, medmennesket og naturen.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Elevernes erfaringer og oplevelser uddybes og udvides i mødet med fagets selvforståelse.

Bibelske fortællinger

For at give eleverne en elementær viden om det centrale i kristendommen fortælleres der - under hensyn til fagets store stofområde - udvalgte fundamentale og eksemplariske beretninger fra Det Gamle - og Det Nye Testamente.

Der lægges vægt på fortællingernes sigte deres placering i den (frelses-) historiske sammenhæng og deres oplevelsespotentiale.

Kristendommen i nutidig og historisk sammenhæng

Afgørende begivenheder og træk af kristendommens historie i Danmark.

Kirke og stat.

Folkekirkens evangelisk-lutherske kristendom herunder brugen af salmer og åndelige sange, som er En af kristendommens væsentlige udtryksformer.

Udvalgte perioder af kristendommens historie, herunder reformationen.

Personer, som har haft central og afgørende betydning for kirkehistoriens gang, med særlig vægt på den danske kirkes historie.

Større og betydningsfulde kristne kirkesamfund i vor tid.

Ikke-kristne religioner og livsopfattelser

Nogle verdensreligioner, der har betydning i elevernes nutid, herunder deres fremtrædelsesformer og samspillet mellem religion og samfund.

Eksempler på religiøse bevægelser og andre livsopfattelser, som direkte eller indirekte præger menneskers livsstil i dag.

Det er også her nødvendigt at prioritere efter betydning. Uden i øvrigt at sammenligne lødighed er både islam og den diffuse nyreligiøsitet vigtige emner.

Livsfilosofi og etik

Almenmenneskelige spørgsmål, der stilles og drøftes, først og fremmest indenfor kristendommen, men også i andre religioner og livsopfattelser. Det kan være etiske principper og problemstillinger; moralsk praksis; menneskets opfattelse af verden og dets ansvar for naturen.

Kunst og symboler

Elementære religiøse begreber og symboler, samt kendskab til myter og til det religiøse sprog i ritualer og billeder.

Forskellige kunstneriske udtryksformer som kirkearkitektur/byggeri, -musik, udsmykning og billedkunst.

Undervisningen generelt

Undervisningen skal udvikle elevernes færdighed i at kunne:

- Samtale om, hvad det vil sige at være til.
  - Lytte til fortællinger og opleve og forstå fortællingernes både historiske og poetiske sprog.
  - Udfolde en spørgende og debatterede holdning.
  - Bearbejde religiøse udsagn fra religioner både i deres historiske og nutidige sammenhæng.
  - Reflektere over, diskutere og respektere egen og andres holdning til kristendom, religion og livsopfattelse.
- Analysere sig frem til at se forskellighederne mellem forskellige religioner.
  -

Læseplaner - indledning

Læseplan for 1. - 3. klasse.

I 1.- 3. klasse lægges der helt afgørende vægt på genfortællingen af det bibelske stof. Det sker for at give børnene en sammenhængende gennemgang af den store stofmængde i Det Gamle og Det Nye Testamente.

I 1. klasse får de første halvdel af Det Gamle Testamente fortalt, og lærer de sange, der hører til fortællingerne.

Ud fra fortællingerne udfordres eleverne med spørgsmål, der kræver etisk vurdering, samt eleverne kan illustrere, hvad de har fået fortalt. Tale om de kristne helligdage, som ligger i den periode hvor undervisningen falder. Stille spørgsmål til, hvorfor vi fejrer disse dage, og hvor fra i historien de stammer fra.

2.-3. klassetrin Eleverne vil få den anden halvdel af Det gamle Testamente fortalt. Hvad angår Det gamle Testamente må fortællingen afspejle kronologien i det, som er fortællingen om det israelitiske folks historie.

Eleverne vil også få første halvdel af Det Nye Testamente fortalt. Helt som i Det gamle Testamente kan undervisningen i Det nye Testamente ikke tilrettelægges, idet der her ikke så meget er tale om en kronologisk fremadskridende historie. Der er naturligvis en ramme bestående af barndomsfortællingerne til og med dåben i Jordanfloden, fristelsen i ørkenen og eventuelt kaldelsen af disciplene og så Påsken.

Indenfor den ramme skildrer de 4 evangelier med nogle forskelle Jesu vandring fra Nazareth til Jerusalem, og her er fortællingerne samlet tematisk.

Der synges sange som hører til fortællingerne, desuden får eleverne oplæst historier, som er baseret på henholdsvis Det gamle og nye Testamente. Ud fra fortællingerne udfordres eleverne med spørgsmål, hvor der drages nutidige parallelsituationer og etiske problemstillinger.

Tale om de kristne helligdage, som ligger i den periode hvor undervisningen falder. Stille spørgsmål til, hvorfor vi fejrer disse dage, og hvor fra i historien de stammer fra.

Emner

Som supplement til genfortællingen kan der arbejdes med emner, der på forskellig måde kan gøre stoffet mere nutidigt og forståeligt for eleverne.

I forbindelse med Det Gamle Testamente kan det være:

- Skabelse.
- Skyld og straf.
- Lydighed.
- Magt.

I forbindelse med Det Nye Testamente kan det være:

- Godt og ondt.
- Fællesskab og ensomhed.
- Glæde og sorg.
- Tryghed.
- At være anderledes.
- Magt og afmagt.
- Symboler.

Desuden bør der arbejdes med salmerne som de evangeliske beretninger i kort, poetisk form og troens udtryk på salmens tid.

Læseplan for 4. - 5. klasse

I 4. og 5. klasse tages sidste del af det nye testamente op igen, og der arbejdes med det tidligere fortalte på en ny måde. Fortællingerne antages stort set bekendt, så der bliver nu mulighed for at gribe undervisningen an på en måde, som mere direkte inddrager eleverne og deres spørgsmål og holdninger. Her undervises også i kirkens historie, dens opståen og indførelse i Danmark, herunder mødet med nordisk gudekult samt kirkens indretning og udsmykning.

Uddrag fra "Fælles Mål"

Allerede Det Nye Testamente skildrer kristendommens begyndende organisation som kirke. Denne udvikling fortsætter i de næste århundreder, hvor kirken i en tid som forfulgt minoritet konsoliderer sig som bispekirke i 100-tallet og legaliseres som statskirke i 300-tallet i Romerriget. Den kristne kirke udviklede sig i en ortodoks kirke i det østlige Romerrige og i en romersk-katolsk kirke i den vestlige del. Der opstod strid mellem de to kirkesamfund allerede i oldtiden, og disse stridigheder førte til et endeligt brud i året 1054. Begge kirkesamfund betragter sig selv som arvtager til oldkirken. I oldtiden udsprang den organiserede klosterbevægelse af ørkenfædrenes asketiske liv. Dette klosterliv blev set som et idealt forhold mellem mennesket og Gud.

Indholdsmæssigt og organisatorisk er kristendommens grundform i Vesteuropa romersk-katolsk kristendom, hvor paven er autoriteten i en hierarkisk opbygget kirke, som er forudsætningen for menneskets frelse, selvom det også selv skal bidrage til denne. Det er i denne skikkelse kristendommen kommer til Danmark i 8-900-tallet. Reformationen i 1500-tallet udgør en broget bevægelse, hvoraf følgende resultater skal fremhæves. "De reformatoriske principper" er et udtryk for et nej til pavens autoritet, samt et nej til menneskets mulighed for selv at gøre noget til sin frelse. I stedet for at prøve at frelse sig selv, bliver opgaven at tjene medmennesket i hverdagen. I løbet af 1500-tallet vinder disse tanker også frem i Danmark.

I de følgende århundreder fremtræder den evangelisk-lutherske kristendom i Danmark med vekslende betoning, således under ortodoksien med vægten på den rette lære og under pietismen med samling i den inderlige tro. I 1800-tallet finder vi markante kristendomsforståelser i vækkelsesbevægelserne og hos Grundtvig og Kierkegaard. Folkekirkeordningens forudsætninger er Grundloven af 1849, hvor vi også får indført princippet om religionsfrihed.

Sideløbende med kristendommens efterreformatoriske historie i Europa finder vi, som en stigende udfordring til kristendom og kirke, sekulariseringen af livsopfattelsen, opfattelsen af mennesket som et autonomt individ, der er sin egen herre i alt. Denne problemstilling er også med til at karakterisere kristendommens situation i nutiden og kan være indgangen til at behandle spørgsmålet om, hvad Folkekirken står for. I forlængelse heraf kan behandles kristendomsforståelse og organisation i andre kirker, der er af betydning lokalt og i bredere sammenhæng.

Det skal i denne sammenhæng nævnes, at arbejdet med stoffet i dette afsnit kan samles om centrale personer som for eksempel Paulus, Ansgar, Frans af Assisi og Martin Luther.

Kristendommen har haft og har stadig en virkningshistorie, dvs. der ruller dønninger fra "den store kirkehistorie" ind over Danmark og sætter sine spor. Derfor er kronologien vigtig, for der er historiske årsager til det, der sker.

Der bør tilstræbes en forening af det oplevelsesprægede og det kundskabsmeddelende. Det er vigtigt, at elevernes egne erfaringer mødes med kristendommens fortællinger og livsdyndning. Det er væsentligt at have en overskuelig indholdsstruktur, derfor er årgangens stof delt op i 5 perioder.

Mødet med andre kulturer, religioner skikke og holdninger skærper elevernes opmærksomhed over for deres egen omverden, religion, tankegang og kulturarv.

Man bør være opmærksom på muligheden for samarbejde hen over faggrænserne, især til historieundervisningen.

Der er angivet så meget stof, at der må foretages valg og fravalg. Vi anser det for bedre at fordybe sig i lidt færre men eksemplariske og grundlæggende emner og temaer end at skøjte hen over kirkehistorien.

Emner i 4. – 5. klasse

Fester og højtider:

- Fester i den enkeltes liv (eks. fødselsdag, navngivning/dåb, konfirmation.).

Ritualer:

- I forbindelse med livets overgange (f.eks. fødsel, pubertet, ægteskab, død) i hverdagen (f.eks. i hjemmet, i skolen, blandt kammerater, i sportens verden).

- Forventninger (frygt og håb).

- Idoler, helgener og martyrer.

- Angst og mod.

Kronologi

1. Kirkehistorien de første 1000 år

- De første kristne.

- Paulus.

- De Kristne forfølges.

- Kristendommens sejrsgang.

- Klosterliv (Frans af Assisi).

- Kristendommen kommer til Danmark.

2. Forudsætningerne

- Nordens "Gamle Testamente" / Den nordiske mytologi/religion.

- Ansgar.

- Poppo og Harald Blåtand.

- Kirke og kirkebyggere.

3. Middelalderen

- Den katolske kirke.

- Fra paven og ned til det almindelige menneske.

- Nøglemagten til Himmel og jord.
- Magtmisbrug, afladshandel.
- Luther.
- Luthers brud med den katolske kirke.
- Reformationen i Tyskland.
- Islam.

4. Reformationen i Danmark:

- Hans Tavsén.
- Konge og kirke.
- Peder Palladius.
- Djævelskab og hekseri..

5. Oprør nedefra

- De gudelige vækkelser (Kristen Kold).
- N.F.S. Grundtvig og hans kirkelige betydning..
- Grundtvigianisme og Indre Mission..

Livsfilosofi og etik

Der arbejdes med tilværelsesspørgsmål fra elevernes verden. Det kan være spørgsmål som: Hvad er meningen med det hele? Hvad er et godt liv? Hvad er lykke? Hvad gør et menneske til et menneske? Er mennesket uerstatteligt?

Undervisningsoplæggene hentes fra Gamle og Nye Testamente. Endvidere bruges eksempler fra skønlitteratur, kunst og filosofi.

Læseplan for 6.kl.

Kristendom og andre religioner

Folkekirken set i forhold til sig selv. Hvordan Folkekirken, som vi kender den i dag, blev til.

Herunder de gudelige vækkelser, Indre Mission og grundtvigianismen, som folkelige bevægelser nedefra, der ønskede at gøre op med en statskirkelighed, der var kirke styret ovenfra.

Den danske folkekirke set i forhold til de frie menigheder, andre trossamfund og kirkeformer, der kendes lokalt.

Der arbejdes endvidere med verdensreligionerne set i forhold til kristendommen samt med religionernes afsmittende rolle på politik og kultur.

Et vigtigt emne er her forskellene på vestlig og østlig tankegang, og hvorledes disse forskelle finder deres begrundelse i religionernes livsopfattelser.

Religion og kunst

Der arbejdes med den religiøse dimension i kunsten.

Tekster og musik fra de unges egen musik. Salmer og sange.

Billeder og kunstværker, der er inspireret af religiøse grundspørgsmål.

Religiøse temaer i skønlitterære tekster.